

MAIJA DZINTRA KRUČIŅINA ir Līvānu ģimnāzijas direktore jau desmit gadus. Šovasar viņai tika piešķirta Izglītības un zinātnes ministrijas balva – goda diploms. Kolēģu raksturojumā par Maiju izlasiju – pārāk pievilcīga, lai nepamanītu, pārāk savdabīga un populāra, lai nepazītu, pārāk gudra, lai necienītu, pārāk talantīga un labdabīga, lai nemīlētu. Pēc sarunas viņas stāstītais mani pavada visu turpmāko dienas daļu, jo atturīgais un lietišķais skolas direktore un pašvaldības deputātes tēls vēl neliēcina, ka tāda pati, atturīga un vēsa, ir arī Maijas iekšējā būtība.

Es nekad neēju pret savu sirdsapziņu

– Jums ir divi vārdi. Kā pie tiem tikāt, un kurš pašas būtībai šķiet tuvāks?

– Kad piedzimu, vecmamma gribēja likt vārdu Maija, savukārt mamma – Dzintra, un tādēļ tika atrasts vidusceļš. Mani vienmēr ir saukuši par Maiju, un tikai pēdējos gados sācis figurēt arī otrs vārds. Pašai gan liekas, ka vārds Maija man nepiestāv, tas labāk derētu maigākai, trauslākai sievietei.

– Bērniņu atceraties ar prieku, smeldzi vai rūgtumu?

– Tā bija ļoti harmoniska un sakārtota. Es nekad nejutu trūkumu, vecāku nesaskaņas, nezināju, ko nozīmē pipējošs vai iereibis tētis. Katru vasaru ar ģimeni devāmies ceļojumos uz Karpatiem, Kaukāzu, Kišinevu, Leningradu, Igauniju.

Mammai būtiskākas vienmēr bija garīgās vērtības. No mammas vecākiem es guvu inteligentu audzināšanu. Vecmamma bija pasniedzēja medicīnas skolā, vēlāk aptiekas vadītāja Daugavpilī, vectēvs bija izmācījās par arhitektu, viņa celta ir Daugavpils universitātes un kinoteātra «Daugava» ēka. Tēta vecāki, īsti darbarūķi, savukārt ielika manī pamatīguma sajūtu un stingru audzināšanu.

Tētis visu mūžu smagi strādāja par lokomotīves mašīnistu, bet mamma bija Jēkabpils rajona Zilānu skolas direktore. Bērniībā

man ir nācies gan kaktā stāvēt, gan pērienu saņemt, bet līdz ar to manī ir ieaudzināta ļoti liela atbildības sajūta, — ja kādam kaut ko esmu apsolījusi, man tas ir jāizdara.

– Droši vien bijāt priekšzīmīga skolniece?

– Šāds priekšstats par mani ir maldīgs. Nesen kursabiedrene man teica: «Maija, tu vienmēr nogulēji pirmās lekcijas, izgrozījies pārbaudījumos, bet tagad no kursa esi vistālāk tikusi.» Bez koķetērijas varu teikt, ka esmu darījusi visu – gan labo, gan sliktu. Arī mācībās nebiju teicamniece. Mācījos Jēkabpils 3. vidusskolā, man padevās humanitārie, bet nepatika eksaktie priekšmeti. Līdz ar to atzīmes bija ļoti dažādas. Aktīviste gan biju, visur piedalījos un tiku pamanīta. Ne uz vienu amatu apzināti neesmu tiekusies, dzīve pati mani ir virzījusi.

Jau kopš bērnības patika būt līderei, organizēt un vadīt. Atceros, kā piecu gadu vecumā saorganizēju savu draudzeni doties uz Ameriku. No Zilāniem aizgājām līdz pat 4 kilometrus attāļajai Krustpils pilij, tad gan mūs panāca vecāki. Viņi, protams, mūsu ideju par Ameriku nesaprata, un piedzīvojums beidzās ar pērienu. Trakas idejas man patikušas vienmēr. Vidusskolas laikā bija populāra filma «Džezā tikai meitenes», un tās iespaidā arī mūsu skolas

meitenes noorganizēja džeza ansambli. Instrumentus spēlējām šausmīgi, taču dziedājām labi. Pašām par pārstiegumu kļuvām arvien populārākas, dziedājām pat pilsētas pasākumos. Dziedāt turpināju arī Liepājas Pedagoģiskās universitātes laikos, jūrnieku ansambli «Periskops».

– No Jēkabpils devāties uz pilsētu, kurā piedzimst vējš?

– Nekādu šaubu man nebija, gribēju būt tikai skolotāja. Mans lielais paraugs ir mamma, jo es neesmu redzējusi, ka kāds vēl strādātu tā, kā to darīja viņa. Katrai stundai bija izstrādāts sīks konspēkts.

Nokļuvusi no Jēkabpils Liepājā, es vienkārši atplauku. Liepāja vēl tagad ir mana sapņu pilsēta. Radoša, muzikāla, jaunām vēsmām caurstrāvota. Uzskatu, ja manī arī ir kaut kas interesants, tad to man deva Liepāja. Es kāri piepildīju vēlmi pēc teātra, mūzikas, mākslas. Gājām uz izrādēm, koncertiem, jūrnieku klubiem, izveidojās milzīgs draugu loks. Ar Austru Pumpuri dziedājām Imanta Kalniņa dziesmas, bet kopā ar Jāni Šipkēvici rīkojām Liepājā pirmās diskotēkas, uz kurām brauca gan «Credo» puisi, gan mūziķis Aivars Hermanis, gan Jānis Vanags, kurš tagad ir luterāņu baznīcas arhibīskaps. Mums bija ļoti saliedēts kurss, vienmēr meklējām neordināras, «spicas» idejas. Studiju gadi bija fantastisks periods.

– Teicāt, ka darba gaitās Līvānos sākās ar rājienu?

– Institūta laikā divas vasaras strādāju celtnieku vienībā Čečenijā. Pilns ešelons ar studentiem no Latvijas. Izbaudījām gan ekskursijas, gan dabu, gan čečenu temperamentu un tradīcijas. Strādājām tomātu laukos, taču es tiku izvirzīta par mūsu vienības «komisāru» un tomātus lasīt man nevajadzēja, jo Grozņijā organizēju mūsu studentiem kultūras dzīvi. Latvijā atgriezāmies augusta pēdējās dienās, taču man jau 15. augustā bija jābūt darbā Līvānu 1. vidusskolā. Nokavēšanās dēļ arī dabūju rājienu.

Manu straujo dabu neapslāpēja skolotājas darbs. Stundās bērniem gan čečenu dziesmas dziedāju, gan stāstīju anekdotes, gan rādīju, kā dejo čečenu tautas dejas. Mani pirmie skolēni to noteikti vēl atceras. Man arī tagad šad un tad rodas pa kādai «trakai» idejai, un, atceroties savu jaunību, man nav bijis grūti saprast mūsdienu jauniešus.

– Jūs ar savu skolu pamatoti lepojaties, taču sakiet, kurā jomā Līvānu ģimnāzijai vēl vajadzētu pīestrādāt?

– Pīestrādāt vajadzētu pie vienotām prasībām un izglītības kvalitātes celšanas. Mans galvenais mērķis, lai bērns skolā labi justos, lai te būtu sapratne, mīlestī-

● — Visu, kas man ir, esmu sasniegusi pašas spēkiem, tāpēc no saviem mērķiem neatkāpjos, — stingri pārliecināta un droša ir Maija Dzintra Kručiņina. Foto no M.Kručiņinas albuma

ba, sakoptība, taču domāju, ka skolu vajadzētu veidot stingrāku, tajā pašā laikā saglabājot demokrātiskas attiecības. No saimnieciskā viedokļa skolai nepieciešama renovācija, un vēl man sirds sāp par bijušās vidusskolas jeb Baltās skolas likteni.

Nākotnes uzdevums ir pielāgot skolu bērniem invalīdiem, kuri paliek mājās tikai tāpēc, ka ēka nav pielāgota viņu vajadzībām. Domāju, ka tas nav nekas neiespējams.

– Vai direktores darbā pazīstat arī šaubu un nedrošības mirklus?

– Protams, jo uz maniem pleciem ir milzīga atbildība. Zinu, ka daudziem liekos kā dzelzs lēdija, taču iekšēji esmu emociju, jūtu un pretrunu pārpilna. Līdzjutība un žēlums man nereti traucē pieņemt lēmumus, sevišķi darbā ar cilvēkiem, tomēr pret savu sirdsapziņu, pieņemot lēmumus, nekad neesmu gājusi.

Visu, kas man ir, esmu sasniegusi pati saviem spēkiem, nepazīstu vidusceļu, bet vados pēc principa «visu vai neko». Tādēļ no saviem mērķiem es neatkāpjos. Amats netieši maina cilvēka raksturu, tas diemžēl padarījis mani skarbāku.

– Ja jūs šodien ietu skolā, kādu jūs gribētu redzēt savu skolotāju?

– Profesionalitāte ir ļoti svarīga, bet tas laikam nav primārais. Skolotājam jābūt personībai, noteikti sirdsgudram, ar kaut ko pievilcīgam skolēnu acīs, viņam jābūt

cilvēcīgam, taisnīgam un jāmīl bērni. Pat trīs diplomu nedos garantiju, ka esi labs skolotājs, ja par tādu jau nebūsi piedzimis.

– Kur jūs smēlaties harmoniju savai dzīvei?

– Es vispār dzīvoju diezgan lielā diskomfortā. Kā personīgo traģēdiju uzveru netīrību kāpņu telpās, nolauztus kociņus, klaiņojošus sunus, ubagojošus sirmgalvjus, lamas uz ielām, piedzērušos cilvēkus. Varbūt tāpēc skolu es cenšos kopt un kārtot pēc labākās sirdsapziņas, lai bērniem tā būtu kā paraugs tīrībai, sakārtotībai un cilvēciskajām attiecībām.

Vīrs man ir ļoti mierīgs un stabils cilvēks, zinošs, un viņa padoms man vienmēr ir palīdzējis. Pateicoties viņam, arī par mājas rūpēm nav jāuztraucas. Ļoti palīdz mans suns, taksīte Džina. Apbrīnoju šo dzīvniekam piemītošo uzticību un nesavtību, ar kādu viņa tevi gaida un pieņem. Tieši tāpēc cilvēkos man visvairāk nepatīk izlikšanās, meli un liekulība.

– Vai mēdzat aizdomāties par mūžīgām lietām – Dievu, likteni?

– Ir tādi brīži. Man kļūst viegli, kad apciemoju savu mammu un brāli kapsētā. Tādos brīžos mani ielīst tāda kā augstāka spēka sūtīta gaisma. Man nav raksturīgi savas sāpes uzvelt citiem, lai gan reizēm tik ļoti gribas sajūst to stipro un žēlojošo plecu. Ar savām problēmām tieku galā pati. Arī ar lielām traģēdijām.

G.Kraukle

● M.Kručiņina: «Mans paraugs, padomdevējs un ideāls bija mamma Gaļina Lidija. Līdz pat šim laikam man patīk narcises, jo bērniībā dzimšanas dienas rītā, mamma pie gultas vienmēr nolika smaržīgās, dzeltenās narcises.»